

Handläggare
Erik Nordstrand
Telefon: 08-508 43 112

Till
Socialnämnden
2016-10-25

Ansvarsöverföring för ensamkommande barn, motion (2016:40)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
avdelningschef

Sammanfattning

I motionen ”om ansvarsöverföring för ensamkommande barn” från Lotta Edholm (L) och Isabel Smedberg Palmqvist (L) vill de få till stånd en överföring av ansvar mellan kommuner som tar emot ensamkommande flyktingbarn. Författarna vill att kommunfullmäktige uppdrar åt socialnämnden att verka för att överlåta ansvaret för de ensamkommande barn som placerats i en annan kommun, på den mottagande kommunen och på motsvarande sätt ta över ansvaret för de barn som samma kommun placerat i Stockholm.

Frågan om när det är lämpligt att flytta över ett placeringsärende till en annan kommun kan i vissa fall vara komplicerad att ta ställning till då många olika faktorer spelar in. Utgångspunkten är att det alltid måste ske en individuell bedömning utifrån kriterierna i 2a kap 10 § socialtjänstlagen - SoL.

Byte av barn mellan kommuner går inte att göra på ett enkelt sätt. Förvaltningens bedömning är att stadsdelsförvaltningarna tillämpar närhetsprincipen ställt i relation till barnets behov.

Bakgrund

Motionen ”Ansvarsöverföring för ensamkommande barn” från Lotta Edholm (L) och Isabel Smedberg Palmqvist (L) har inkommit till socialnämnden för yttrande. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 2 september 2016. Förvaltningen har fått anstånd till 27 oktober 2016.

Ärendet har också remitterats till Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalm stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, utbildningsnämnden, överförmyndarnämnden, stadsledningskontoret (SLK), Kommunförbundet i Stockholms län, Sollentuna kommun, Rädda barnen, Röda korset, och Röda korsets ungdomsförbund.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 19 oktober 2016 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet 20 oktober 2016. I detta ärende har handläggaren varit i kontakt med SLK och tagit del av ett tjänsteutlåtande som är remissvar på departementsserien (Ds) (2016:21) ”Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn”.

Ärendet

Motionen tar sin utgångspunkt i en nulägesbeskrivning från Kommunförbundet Stockholms län (KSL) från år 2015. Den rapporten riktar in sig på de ensamkommande barn som placerats utanför anvisningskommunen.

I motionen beskrivs att det har varit en ansträngd situation som Stockholm och andra kommuner befunnit sig i gällande mottagande av ensamkommande barn. Författarna beskriver att en lösning på situationen kan vara att flytta barn som Stockholm placerat i andra kommuner tillbaka till Stockholm men att det kanske inte alltid är till barnets bästa. Ett annat alternativ kan enligt författarna vara att tillämpa befintlig lagstiftning 2a kap. 10 § SoL som handlar om överflyttning av ärenden mellan kommuner. Författarna menar att om Stockholms kommun verkar för att andra kommuner tar över de ensamkommande barn som Stockholms kommun placerat utanför kommunen så måste Stockholms kommun vara beredd att ta emot de ensamkommande barn som samma kommun placerat i Stockholm.

Författarna till motionen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt socialnämnden att verka för att överlåta ansvaret för de

ensamkommande barn som placerats utanför Stockholm på den mottagande kommunen och på motsvarande sätt ta över ansvaret för de barn som den kommunen placerat i Stockholm.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Enligt bestämmelserna i 2a kap. 10 § SoL kan en kommun som anser att ett ärende ska flyttas över, begära det hos den andra kommunen. Ärendet ska då flyttas över om den som berörs av ärendet har *starkast anknytning* till den andra kommunen och det med hänsyn till *den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt* framstår som lämpligt.

Frågan om när det är lämpligt att flytta över ett placeringsärende till en annan kommun kan i vissa fall vara komplicerad att ta ställning till då många olika faktorer spelar in. Utgångspunkten är att det alltid måste ske en individuell bedömning utifrån kriterierna i 2a kap. 10 § andra stycket SoL. Enligt bestämmelserna i 1 kap. 2 § SoL ska dessutom vad som är bäst för barnet vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Kriteriet ”starkast anknytning” innebär normalt att den enskilde ska anses ha starkast anknytning till den kommun där han eller hon är eller borde ha varit folkbokförd. ”Den enskildes önskemål” ska tillmätas stor betydelse. Vid överflyttning av ett barn under 18 år, ska hänsyn tas både till vårdnadshavaren eller dennes ställföreträdare och barnets inställning i förhållande till dennes ålder och mognad, 11 kap. 10 § första stycket SoL.

För att möjligheten att överflytta ett ärende inte ska motverka huvudprincipen om vistelsekommunens primära ansvar för stöd och hjälp, krävs viss ”varaktighet av det aktuella hjälpbehovet”. En samlad individuell bedömning ska alltid göras av i vilken kommun barnets behov bäst kan tillgodoses, utifrån ovanstående angivna bedömningskriterier, principer och bestämmelser i SoL. Något byte av barn mellan kommuner går inte att göra på ett enkelt sätt. Förvaltningens sammanfattande bedömning är att det är relativt ovanligt att ansvaret för ärenden flyttas mellan kommuner enligt ovanstående bestämmelser. Den situation som rådde under hösten år 2015 var ytterst speciell. Den princip som förvaltningen anser ska gälla vid all dygnetruntvård av barn och unga är att närhetsprincipen, ställt i relation till barnets behov.

Förvaltningen har under hösten år 2015 och våren år 2016 inriktat sig på att stödja stadsdelsförvaltningarna i prioriteringar och strukturer samt med tolkningar av gällande bestämmelser. Förvaltningens enhet som ansvarar för stadens boenden för

ensamkommande barn har arbetat med att starta upp fler boendeplatser och enheten som arbetar med jourhems- och familjehemsrekrytering har bland annat bistått stadsdelsförvaltningarna i arbetet med familjehemsutredningar.

I slutet av juni 2016 inkom promemorian ”Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn” (Ds 2016:21) för yttrande till Stockholms stad.

Stadsledningskontoret är remissinstans. Enligt förslaget ska en kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn endast få placera barnet i ett boende i en annan kommun om kommunerna har ingått en särskild överenskommelse.

Förändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2017.

Stadsledningskontoret instämmer i intentionen att huvudinriktningen ska vara att placeringar av anvisade ensamkommande barn ska ske inom anvisningskommunen.

Stadsledningskontoret ser positivt på ambitionen att skapa förutsättningar för ett jämnare fördelat mottagande mellan landets kommuner, men menar att kommunerna måste ha en självständig rätt att bedöma var en placering ska ske när det inte är möjligt att placera ett barn inom kommunen. Förvaltningen delar stadsledningskontorets synpunkter.

Avslutningsvis vill förvaltningen betona att det är en komplex fråga att överföra ett placeringsärende till en annan kommun. Det är många variabler som måste vägas in i den samlade bedömningen om vad som är till barnets bästa. Förvaltningens bedömning är att stadsdelsförvaltningarna tillämpar närhetsprincipen ställt i relation till barnets behov.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

1. Motion till kommunfullmäktige om ansvarsfördelningen för ensamkommande barn.